

بِسْمِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

نخستین قانون اساسی ایران

مصوب ۱۲۸۵

[پس از صدور فرمان مشروطیت]

به انضمام متمم قانون اساسی

مصوب ۱۲۸۵ و فرمان مشروطیت

.....

تدوین

گروه علمی مؤسسه آموزش عالی آزاد چتر دانش

انتشارات چتر دانش

۱۳۹۵

عنوان قراردادی	ایران. قانون اساسی (مشروطه)
عنوان و نام پدیدآور	Iran. Qanun assasi (Mashruteh)
مشخصات نشر	نخستین قانون اساسی ایران مصوب ۱۲۸۵ [پس از صدور فرمان مشروطیت] به انضمام متمم قانون اساسی مصوب ۱۲۸۵ و فرمان مشروطیت/ تدوین گروه علمی موسسه آموزش عالی آزاد چتر دانش.
مشخصات ظاهری	تهران: چتر دانش، ۱۳۹۵.
شابک	۴۷ ص.
وضعیت فهرست‌نویسی: فیپا	۹۷۸-۶۰۰-۴۱۰-۰۷۹-۳
موضوع	ایران -- قانون اساسی (مشروطه)
موضوع	قانون اساسی -- ایران
موضوع	Constitutions -- Iran
موضوع	Constitutions -- Iran
شناسه افزوده	موسسه آموزش عالی آزاد چتر دانش
رده بندی کنگره	۱۳۹۵ / ق۲ / ۲۰۶۴ KMH
رده بندی دیویی	۳۴۲/۵۵۰۲۳
شماره کتابشناسی ملی	۴۲۳۷۱۲۵

نام کتاب	نخستین قانون اساسی ایران مصوب ۱۲۸۵ [پس از صدور فرمان مشروطیت] به انضمام متمم قانون اساسی مصوب ۱۲۸۵ و فرمان مشروطیت
ناشر	چتر دانش
تدوین	گروه علمی موسسه آموزش عالی آزاد چتر دانش
نوبت و سال چاپ	اول - ۱۳۹۵
شمارگان	۱۰۰۰
شابک	۹۷۸-۶۰۰-۴۱۰-۰۷۹-۳
قیمت	۵۰۰۰۰ تومان

مرکز پخش: تهران - خیابان انقلاب - خیابان ۱۲ فروردین - کوچه نوروز - پلاک ۱۳

تلفن مرکز پخش: ۶۶۴۷۸۹۱۵ - تلفن فروشگاه کتاب: ۶۶۴۸۹۰۵۹

پست الکترونیک: nashr.chatr@gmail.com

کلیه حقوق برای مؤلف و ناشر محفوظ است.

فهرست

- فرمان مشروطیت مورخ ۱۴ جمادى الثانيه ۱۳۲۴ ۶
- قانون اساسی مورخ ۱۴ شهر ذی القعدة الحرام ۱۳۲۴ ۸
- در تشکیل مجلس ۸
- صورت قسم‌نامه ۱۰
- در وظائف مجلس و حدود و حقوق آن ۱۲
- در اظهار مطالب به مجلس شورای ملی ۱۷
- عنوان مطالب از طرف مجلس ۱۹
- در شرایط تشکیل مجلس سنا ۲۱
- متمم قانون اساسی مورخ ۱۴ ذی القعدة الحرام ۱۳۲۴ ۲۴
- کلیات ۲۴
- حقوق ملت ایران ۲۶
- قوای مملکت ۲۹
- حقوق اعضای مجلسین ۳۱
- حقوق سلطنت ایران ۳۲
- راجع به وزرا ۳۷
- اقتدارات محاکمات ۳۹
- در خصوص انجمن‌های ایالتی و ولایتی ۴۳
- در خصوص مالیه ۴۳
- قشون ۴۵
- اصل الحاقی به متمم قانون اساسی ۴۶

سخن ناشر

تاریخ، هویت بشر است و ... ساختار هر جامعه‌ی با ساروجی از پیشینش شکل می‌گیرد تا «باشندگان» امروزش به پشتوانی آن، به سامان سازند شرایط را برای «آیندگانی» که درآینده، به داوری می‌نشینند.

هر اجتماعی در گذرگاه تاریخ خویش، بزنگاه‌هایی دارد که رخدادهایش، تحریک‌کننده‌ی سرنوشت فرادیش می‌شود. از این روی، بازنگری در احوال مردمان روزگارمان سپری شد، نه تنها آموزه‌هایی را با خود دارد، بلکه سرشار «جدالیت» و «لطف» است از چگونگی کرد و کار، روابط، زبان و ادب کلامی و نگارشی ایشان.

بی‌گفت و گو، میهن کهنساله ما نیز با تمدنی هفت هزاره‌ی، آنگاه چنین حوادتی است و ...

«انقلاب مشروطه»، در زمره‌ی مهم‌ترین اتفاقات سرزمین مان است که موجب درگونی شرف و بنیادین در ساختار جامعه‌ی ایران گردید. حادثه‌ی که نه فقط بنیان «استبداد» و «خودکامگی» و «جاهلیت» سلاطین قجری را از مرزها برکند و زیر و زبر کرد، که شهد آزادی را به مردمان چشاند و دمی به روشنای دنیایی نوین، به روی شان گشود و بایلداری ایشان، موجب گردید تا «قانون»، مفهوم واقعیش را باز یافته و جماعت ایرانی، با اثرگانی نو، همچون «آزادی بیان و اندیشه»، «عدالت»، «مجلس»، «حقوق مدنی»، «مسئولیت اجتماعی» و ... آشنا شد و جایگاه مرامتین خود در مناسبات سیاسی و تعیین سرنوشت خویش و زادبومشان را باز شناسند.

برکنار از همه‌ی پیامدهای انقلاب مشروطه، یکی از عواملی که در دستارمان خوانش کارنامه‌ی گذشتگان را به مطالعه‌ی این برهما از تاریخ ایران، تهییج می‌کند، زبان و ادبیات این عصر است که به لحاظ تفاوت‌های فاحش اش با فرهنگ روزگار ما،

جذب و کششی خاص دارد. ادبیاتی با غنایی ویژه. فرهنگی که نه تنها در گهت و شنودهای عادی آن زمانه جاری بود، بلکه مکاتبات رسمی و حقوقی اش را نیز تحت تأثیر داشته است.

با چنین پیشگامی، انتشارات چتر دانش به عنوان نشر دهندگی کتب حقوقی، با هدف آشنا نمودن نسل امروز جامعه حقوقی ایران، به ویژه جوانانی که در هیات دانشجوی حقوق، اندیشه‌ی پوشیدن ردای و کالت و قضاوت و... به سر دارند، با چند و چون تدوین و نگارش قوانین در آن عهد و باز شناخت روشن بینی نگارندگان آن، انتشار مجموعه کتاب‌هایی در این زمینه را در دستور کار قرار داد که اولین جلد آن با عنوان «خستین قانون اساسی ایران (پس از صدور فرمان مشروطیت) به انضمام متمم قانون اساسی و فرمان مشروطیت» هم‌اینک در دستانتان شمایست.

پس واضح است که قوانین مندرج در این کتاب و کتاب‌های بعدی، کلاً منسوخ شده‌اند و باز نشرشان تنها به این دلیل است که خواندندش را از دیدگاه آشنایی با خوی‌تدوین اولین قوانین حقوقی بی پایه نظام پارلمانیسم، آن هم در ایام واپس ماندگی جامعه ایران عهد قبح، برای باشندگان امروز در حلقه‌ی علم حقوق، به فایده دیدیم.

انتظار بر آن است تا اقدام انتشارات چتر دانش در نشر کتب تاریخی با مضامین حقوقی، مورد اقبال اهل حقوق و دوستداران تاریخ، واقع شده و فرزندان گرانسنگ در حیطه‌ی تاریخ و حقوق نیز با رهنمودها و دانش و دانسته‌های شان در این مقوله، ما را یاری رسان شوند تا کاستی‌های همان در دستیابی به هدفی که شرح اش رفت، به حداقل برسد.

فرزاد دانشور
مدیر مسئول انتشارات چتر دانش

فرمان مشروطیت مورخ ۱۴ جمادی الثانیه ۱۳۲۴



جناب شرف صدر علم
از بجا که حضرت آیت الله العظمی آقا میرزا محمد تقی شیرازی مد ظله العالی

کتابت کرده و مشتمل بر اصول و فروع است و در این کتاب در بیان کلیات و جزئیات مشروطیت و در بیان کلیات و جزئیات مشروطیت و در بیان کلیات و جزئیات مشروطیت

تشریح کرده و در این کتاب در بیان کلیات و جزئیات مشروطیت و در بیان کلیات و جزئیات مشروطیت و در بیان کلیات و جزئیات مشروطیت

بر آنکه در هر دو کتاب شش مجلد شریعی و شش مجلد فقهی و در بیان کلیات و جزئیات مشروطیت و در بیان کلیات و جزئیات مشروطیت

بناست و کلیات و جزئیات مشروطیت و در بیان کلیات و جزئیات مشروطیت و در بیان کلیات و جزئیات مشروطیت

در این کتاب در بیان کلیات و جزئیات مشروطیت و در بیان کلیات و جزئیات مشروطیت و در بیان کلیات و جزئیات مشروطیت

در این کتاب در بیان کلیات و جزئیات مشروطیت و در بیان کلیات و جزئیات مشروطیت و در بیان کلیات و جزئیات مشروطیت

در این کتاب در بیان کلیات و جزئیات مشروطیت و در بیان کلیات و جزئیات مشروطیت و در بیان کلیات و جزئیات مشروطیت

در این کتاب در بیان کلیات و جزئیات مشروطیت و در بیان کلیات و جزئیات مشروطیت و در بیان کلیات و جزئیات مشروطیت

در این کتاب در بیان کلیات و جزئیات مشروطیت و در بیان کلیات و جزئیات مشروطیت و در بیان کلیات و جزئیات مشروطیت

Handwritten signature or mark on the right side of the page.



جناب اشرف صدر اعظم

از آنجا که حضرت باری تعالی جل شأنه، سر رشته ترقی و سعادت ممالک محروسه ایران را بکف گنایت ماسپرد و شخص همایون ما را حافظ حقوق قاطبه اهالی و رعایای صدیق خودمان قرار داده، لهذا در این موقع که رأی و اراده همایون ما بر این تعلق گرفت که برای رفاهیت و امنیت قاطبه اهالی ایران و تشدید و تأیید مبانی دولت اصلاحات مقننه، هرور در دوائر دولتی و مملکتی به موقع اجراء گذارده شود چنان مضموم شدیم که مجلس شورای ملی از منتخبین شاهزادگان قاجاریه و علماء، و اعیان و اشراف و ملاکین و تجار و اصناف بانتهابات طبقات مرومه در دایره الخلافه طهران تشکیل و تنظیم شود که در مهام امور دولتی و مملکتی و مصالح عامه مشاوری و مذاقه لازم را بعمل آورده و لهیت و زمرای دولتخواه مادر اصلاحاتی که برای سعادت و خوشبختی ایران خواهد شد اعانت و کمک لازم را بنماید و در کمال امنیت و اطمینان عقاید خود را در خیر دولت و ملت و مصالح عامه و احتیاجات قاطبه اهالی مملکت بتوسط شخص اول دولت بعرض برساند که بصره همایونی موشح و به موقع اجراء گذارده شود بدیهی است که به موجب این دستخط مبارک نظامنامه و ترتیبات این مجلس و اسباب و لوازم تشکیل آن را موافق تصویب و امضای منتخبین از این تاریخ مرتب و مهیا خواهد نمود که بصره ملوکانه رسیده و بعون الله تعالی مجلس شورای مرقوم که نگهبان عدل ماست افتتاح و باصلاحات لازم امور مملکت و اجراء قوانین شرع مقدس شروع نماید و نیز مقرر میداریم که سوار دستخط مبارک را اعلان و منتشر نمایند تا قاطبه اهالی از نیات حسنه ما که تماماً مراجع به ترقی دولت و ملت ایران است کما فیبعی منتفع و مرفه الحال مشغول دعاگوئی در امر این دولت و این نعمت بی زوال باشند.

در قص صاحبقرانیه بتاریخ چهاردهم جمادی الثانیه ۱۳۲۴ هجری در سال یازدهم سلطنت ما

محل صحه همایونی

قانون اساسی
مورخ ۱۴ شهر ذی القعدة الحرام ۱۳۲۴

در تشکیل مجلس

اصول اول

مجلس شورای ملی به موجب فرمان معدلت بنیان^۱ مورخه چهاردهم جمادی الاخر ۱۳۲۴ مؤسس و مقرر است.

اصول دوم

مجلس شورای ملی نمایندگ قاطبه^۲ اهالی مملکت ایران است که در امور معاشی^۳ و سیاسی و وطن خود مشارکت دارند.

اصول سوم

مجلس شورای ملی مرکب است از اعضائی که در طهران^۴ و ایالات انتخاب می شوند و محل انعقاد^۵ آن در طهران است.

اصول چهارم

عده^۶ انتخاب شوندگان به موجب انتخابنامه علیحده^۶ از برای طهران و ایالات فعلاً یکصد و شصت و دو نفر معین شده است و بر حسب ضرورت عده

۱- معدلت بنیان: عادل، دادگستر

۲- قاطبه: همگی، کلاً، تماماً

۳- معاشی: مربوط به معاش و زندگی

۴- طهران: تهران

۵- انعقاد: تشکیل شدن، منعقد شدن، برپایی و تشکیل

۶- علیحده: جداگانه



مزبورہ تزییداً^۱ تواند یافت الی دروہست نفس.

اصل پنجم

منتخبین از برای^۲ دو سال تمام انتخاب می شوند و ابتداء این مدت از مروزی است کہ منتخبین و لایات تماماً در طهران حاضر خواهند شد پس از انقضاء مدت دو سال باید نمایندگان مجدداً انتخاب شوند و مردم مختارند هر یک از منتخبین سابق را کہ بخواهند و از آن‌ها مراضی باشند دوبارہ انتخاب کنند.

اصل ششم

منتخبین طهران لدی الحضور^۳ حق انعقاد مجلس را داشته مشغول مباحثه و مذاکرہ می شوند رأی ایشان در مدت غیبت منتخبین و لایات بہ اکثریت مناط^۴ اعتبار و اجراء است.

اصل ہفتم

در موقع شروع بہ مذاکرات باید اقلًا دو ثلث^۵ از اعضاء مجلس حاضر باشند و هنگام تحصیل رأی^۶ سه مرتبہ از اعضاء باید حاضر بودہ و اکثریت آراء وقتی حاصل می شود کہ بیش از نصف حضار مجلس رأی بدهند.

۱- تزیید: افزایش یافتن، زیاد شدن

۲- از برای: بہ مدت

۳- لدی الحضور: در صورت حاضر شدن

۴- مناط: ملاک، معیار، مبنا

۵- دو ثلث: دو سوم

۶- تحصیل رأی: رأی گیری

۷- سه ربع: سه چهارم

اصل هشتم

مدت تعطیل و زمان اشتغال مجلس شورای ملی بر طبق نظامنامه داخلی مجلس به تشخیص خود مجلس است و پس از تعطیل تابستان باید مجلس از چهاردهم میزان^۱ که مطابق جشن افتتاح اول مجلس است مفتوح^۲ و مشغول کار شود.

اصل نهم

مجلس شورای ملی در مواقع تعطیل فوق العاده منعقد تواند شد^۳.

اصل دهم

در موقع افتتاح مجلس خطابه‌ای به حضور همایونی^۴ عرض کرده به جواب خطابه از طرف قرین الشرف^۵ ملوکانه^۶ سرافراز و مباحی^۷ می شود.

اصل یازدهم

اعضای مجلس بدو که داخل مجلس می شوند باید به ترتیب ذیل قسم خورده و قسمنامه را امضاء نمایند.

صورت قسمنامه

ما اشخاصی که در ذیل امضاء کرده اید خداوند را بشهادت می طلبیم و به قرآن

۱- میزان: نام یکی از ماهها برابر مهرماه خورشیدی

۲- مفتوح شدن: دایر شدن، باز شدن

۳- منعقد تواند شد: می تواند دایر باشد، می تواند کار کند، می تواند تشکیل جلسه بدهد.

۴- همایونی: پادشاه

۵- قرین الشرف: دربار بزرگان به ویژه شاهان به کار می بردند. همراه شرف، صاحب شرف

۶- ملوکانه: شاهانه

۷- مباحی: مفتخر، سرافراز